

Grki kot skupnost in kot tekmeci (grško - perzijske in peloponeške vojne)

Grški polisi so bili med seboj v različnih odnosih. Sklepali so zavezništva, trgovske pogodbe, pogosto pa so se med seboj tudi bojevali.

Za prevlado v grškem svetu se bojujeta predvsem Sparta in Atene.

Navkljub pogostim sporom in vojnarn med polisi pa so Grki gojili občutek o skupni pripadnosti. Povezovali so jih skupni jezik, vera, trgovina, umetnost, pisava in olimpijske igre.

Zavest o skupni pripadnosti je najbolj prišla do izraza, ko jih je ogrožal zunanji sovražnik.

Grško-perzijske vojne

Primerjaj obseg perzijske države z grškim svetom.

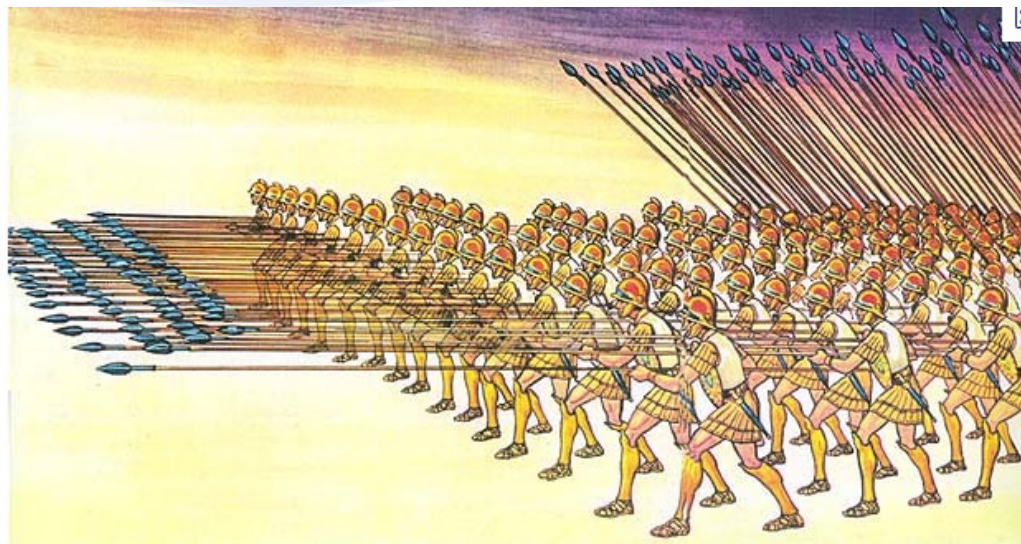

Preberi zadnji odstavek v učbeniku na strani 42 in ugotovi zakaj je prišlo do grško perzijskih vojn.

Bitka na Maratonskem polju

Na maratonskem polju sta se prvič srečali tako veliki vojski Zahoda in Vzhoda. Grška vojska je štela 10.000 mož, perzijska pa okoli 25.000 mož in 1.000 konjenikov. Grki so razvili enako široko bojno formacijo kot Perzijci - približno 1.500 metrov. Center grške vojske je meril v globino 4 može, obe krili pa 8 mož.

Grški vojak - hoplit

Bojna postavitve - falanga

Maratonsko polje danes

Gomila, v kateri je pokopanih 192 padlih Grkov

Poznaš zgodbo o Filipidesu in maratonskem teku?

Po bitki Atene pospešeno gradijo vojno mornarico.

grška bojna ladja - trirema

Bitka pri Termopilah (480 pr. n.š)

**Perzijska vojska, ki jo vodi
vladar Ksereks prečka
Helespont, današnjo morsko
ožino Dardanele**

**Vojska naj bi štela 70 000 vojakov
in 300 ladij.**

300 Špartancev je Perzijce na vhodu v sotesko pri Termopilah.

Zakaj so si za prizorišče bitke izbrali sotesko?

Perzijci v bitki zmagajo, prodrejo do Aten in jih porušijo ter zažgejo.

Pomorska bitka pri Salamini

Kljub temu, da imajo Perzijci enkrat večjo mornarico atenska mornarica zahvaljujoč dobremu poveljstvu in hitrim ter okretnim ladjam zmagajo. **TO JE BIL ODLOČUJOČ PORAZ PERZIJSKE VOJSKE!**

Oglej si prizorišče bitke pri Salamini in sklepaj zakaj Perzijcem in njihovim zaveznikom Egipčanom in Feničanom ni uspelo izkoristiti premoč v številu ladij.

Dokončne poraz doživi perzijska vojska v kopenski bitki pri Platajah (479 pr.n.š.), ko jih porazijo spartanci.

Zlata doba Aten - obdobje nastopi po grški zmagi nad Perziji

Kje doživi perzijska vojska odločilen poraz?

Kateri polis je pri tem odigral odločilno vlogo?

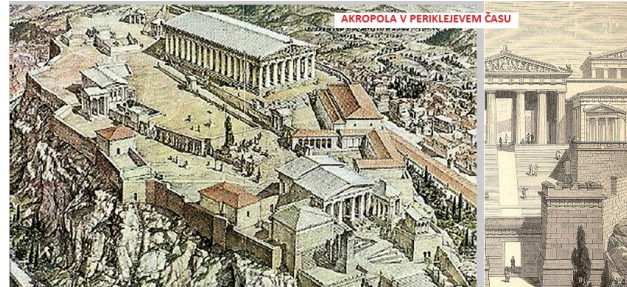
Po grško - perzijskih vojnah je približno 200 grških držav z Atenami na čelu ustanovilo obrambno zvezo, katere cilj je bil pripraviti vse potrebno za obrambo pred morebitno perzijsko nevarnostjo.

Kako je zveza delovala?

Atene in nekatere države z močno mornarico (Hios, Samos, Lezbos) so prispevale ladje, ostale države pa so plačevale denar v skupno blagajno. Denar je bil namenjen predvsem krepitvi ladjevja. Blagajna se je najprej nahajala na otoku Delosu potem pa so jo zaradi varnosti preselili v Atene.

Zakaj to obdobje označujemo kot zlata doba Aten?

V času zlate dobe Aten je bil najpomembnejši državnik Periklej zato nekateri to obdobje imenujejo tudi Periklejeva doba

Periklej je ogromne vsote denarja iz skupne blagajne namenil za obnovo Akropole, ureditev mesta Atene in Pireja.

Z razvojem obrti in trgovine je rasla tudi gospodarska in politična moč države.

Atene so postale kulturno središče grškega sveta. Tukaj so se zbirali dramatik, filozofi, kiparji in drugi umetniki

V Atenah delujejo številne šole (Palestre-povdarek na športni vzgoji in Pedagogiumi-povdarek na veščinah in izobraženosti)

Zahvaljujoč denarju iz skupne blagajne je Periklej okrepil tudi demokracijo.

- vsak udeleženec skupščine je prejel dnevico oziroma denarno nadomestilo
- povečalo se je število plačanih uradniških služb, kar je omogočalo sodelovanje pri upravi države tudi revnim

Periklej pod akropolo nagovarja Atence

Grki kot tekmeči in medsebojni sovražniki

Špartanci z zavistjo gledajo na naraščajoč vpliv in ugled Aten v grškem svetu. V obrambo ustanovijo Peloponeško zvezo

Šparta se je bala naraščajočega vpliva atenske demokracije, ki bi utegnila vplivati na članice peloponeške zveze.

S tem bi aristokracija izgubila oblast in moč odločanja.

Peloponeške vojne so potekale med leti
431-404 pr.n.š.

Šparta je imela premoč na kopnem, Atene na
morju.

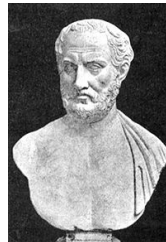
Na strani Šparte se bojuje tudi Perzija.

V začetku vojne Atene prizadene kuga.

Posledice vojne:

- grški polisi so močno izčrpani (uničena
dežela, bolezni, pomanjkanje)
- obrambna moč je oslabela

Thoukydides

(ok 460 - ok 395 pr.n.š.)

Strateg in zgodovinar!

Peloponeško vojno je natančno opisal Tukidid

**V času pelponeške vojne je bil strateg (424 pr.
n.š.). Ker mu je spodletel poskus, da pred
Špartanci ubrani pomembno oporišče
Amfipolo v Trakiji, so ga leta 424 poslali v
izgnanstvo. Po koncu vojne se je vrnil v Atene
in nekaj let pozneje umrl.**

